

Merknad til statsbudsjettet 2020

**Til Utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget
Fra CP-foreningen**

Oslo, 9.oktober 2019

Generelle kommentarer

CP-foreningen vil i forbindelse med meldingen som er varslet i høst om tidlig innsats og inkluderende fellesskap komme tilbake med våre kommentarer og innspill rundt spesialundervisning og inkludering i skolen.

Foreløpig noterer vi med stor tilfredshet at regjeringen melder at den lovfestede retten til å få spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning skal bevares. Vi merker oss at vurderingen er at praksis må endres.

CP-foreningen gjennomførte i 2017 en medlemsundersøkelse. Vi mottok 221 svar fra foreldre til barn i grunnskolen som viste at:

- 75 % har behov for praktisk hjelp i skolehverdagen.
- 70 % har vedtak om spesialundervisning, av disse har en tredjedel 5-10 timer per uke.
- 18 % har tilrettelegging i form av ASK, alternativ og supplerende kommunikasjon.
- 20 % mottar opplæring i vanlig klasse uten ekstra støtte.

Kognitiv utredning for å oppnå riktige tiltak i skolen

Barn med cerebral parese kan ha kognitive utfordringer, som ikke er synlige. Noen barn kan ha en ujevn evneprofil, eks være over gjennomsnittet sterk språklig, men trenger spesialpedagogisk støtte når det gjelder tallforståelse og matematikk.

Kognitiv utredning er en viktig del av den systematiske kunnskapsbaserte oppfølgingen som skjer knyttet til det nasjonale CP-registeret. Uten utredning kan barnet risikere å ikke få riktige tiltak i skolen. Etter påtrykk fra brukerorganisasjonene, CP Norden, har nevropsykologene i Norden gått sammen om å utarbeide en felles faglig protokoll CPCog. Anbefalingen er at alle barn blir utredet før skolestart og ved overgang til ungdomsskole.

Det viser seg at anbefalingene ikke ble fulgt opp godt nok i praksisfeltet, og det er derfor i gang et kvalitetsforbedringsprosjekt. Det er satt konkrete mål for kvalitetsforbedring for å oppnå økt andel barn med CP som tilbys kognitiv utredning. I 2019 vil det også bli sendt ut en foreldreundersøkelse for å undersøke innføringen av CPCog protokollen. Hensikten er blant annet å finne ut hvilken støtte som gis i skolen, som en del av oppfølgingen.

Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Retten til ASK er hjemlet i barnehageloven og opplæringsloven. Det foreligger nå veileder for bruk av ASK i både barnehage og skole. Budsjettproposisjonen omtaler ikke dette viktige feltet på annen måte, enn knyttet til ASK-oppdraget som Statped har fått.

Vi ønsker å minne utdannings- og forskningskomiteen på at retten til bruk av ASK er et likestillingsspørsmål for mennesker med funksjonsnedsettelse som er hjemlet i FN-konvensjonen. Vi har derfor en forventning om at når kunnskapsdepartementet rapporterer på likestilling, så omtales også tiltak for å styrke ASK-feltet. Vi trenger økt oppmerksomhet om betydningen av å etablere et språkmiljø for barn i barnehage og elever i skolen. Det handler om helt grunnleggende menneskerettigheter, retten til språk.

Kartleggingen viser at 73% av barna som har CP og trenger ASK har fått en tilpasset kommunikasjonsform. Det har skjedd en gledelig økning i andel barn som får egnet kommunikasjons hjelpemiddel, noe vi tar til inntekt for at oppfølgingsprogrammet virker.

Tidlig innsats for barn som trenger ASK er svært viktig, og vi ser nå barn ned i 10 måneders alders som får tilgang til kommunikasjons hjelpemiddel som styres via øyestyring. For bare noen år tilbake hadde fagfeltet ikke tiltro til at så små barn kunne bruke så avanserte hjelpemiddel.

CP-foreningen ber komiteen:

- Etterspørre rapportering av hvordan rettighet, veileder, kompetanse og opplæringsmateriell benyttes i barnehage og skole

Veikart for universelt utformet nærskolere

CP-foreningen viser til Veikart for universelt utformet nærskolere, og savner omtale av tiltak for å gjøre nærskolene universelt utformet. Det er bare en femtedel av skolene som er tilgjengelige for elever med funksjonsnedsettelse.

Det haster derfor med å komme i gang med arbeidet, og det bør bevilges midler til å sikre framdrift i arbeidet. Universelt utformete nærskolere er et viktig likestillingstiltak for elever med funksjonsnedsettelse.

CP-foreningen ber komiteen:

- Etterlyse planer og tiltak for å følge opp veikartet

Digitaliseringsstrategien kap 220 Utdanningsdirektoratet

Det er positivt at digitaliseringsstrategien innebærer universelt utformede løsninger, som i større grad kan likestille elever med funksjonsnedsettelse når det gjelder nasjonale prøver og eksamener.

Arbeidet er knyttet til fagfornyningen, der CP-foreningen avga høring om tilrettelegging for elever som trenger ASK. Vi ser av omtalen under post 70 og 45 at universelt utviklet læremiddel og utstyr er et mål for 2020.

CP-foreningen ber komiteen:

- Etterlyse rapportering på hvordan digitaliseringsstrategien virker i forhold til tilbudet for elever med funksjonsnedsettelse

Kap 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa

Det foreslås 117 mill kroner til arbeidet mot mobbing og for et bedre læringsmiljø. Dette er et viktig område med høy prioritet. CP-foreningens medlemsundersøkelse i 2017 viste at bare halvparten av foreldrene kunne avkrefte at barnet har vært utsatt for mobbing eller utestenging de siste månedene.

Tallmateriale fra vår og andre brukerorganisasjoners medlemsundersøkelser viser at elever med funksjonsnedsettelser i større grad enn andre elever opplever å bli utestengt og mobbet.

CP-foreningen ber komiteen:

- etterlyse bedre kunnskapsgrunnlag som sikrer et særskilt fokus på hvordan barnehager og skoler kan arbeide med kvalitetsutvikling og forebyggende tiltak mot mobbing

Kap 254 Studieforbund mv.

Tilskuddet til studieforbundenes kursvirksomhet er foreslått redusert kraftig med 10 millioner mindre.

CP-foreningen er medlem av studieforbundet Funkis, og det gir oss mulighet til å gjennomføre voksenopplæringstiltak som har betydning for medlemmer og tillitsvalgte. Tilskuddet er viktig for vårt mestringstilbud til medlemmene. Det har gitt oss mulighet til å styrke opplæringen for lokale tillitsvalgte.

En reduksjon i tilskuddet til studieforbund vil gå ut over vårt kurstilbud.

Vi reagerer på at det kuttes i en krevende omstillingsfase for studieforbundene, som skal overføres til kulturdepartementet. Et så kraftig kutt gir et dårlig signal i omstillingsprosessen.

CP-foreningen ber komiteen:

- foreslå at opplæringsvirksomheten i frivillige organisasjoner styrkes ved at posten økes med 10 mill kroner